

Helsinki 2.5.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.gov.fi

VN/12741/2022

Suomen Kunto- ja terveystoimintakeskusten yhdistys SKY ry:n kirjallinen lausunto

**ASIA: LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI
TARTUNTATAUTILAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA**

TAUSTAA

Perustuslaissa turvattua elinkeinovapautta terveyden edistäjien eli kunto- ja terveystoimintakeskus yrittäjien osalta on nyt säännelty jo yli kahden vuoden ajan. Elinkeino toimintaa on rajoitettu ja suljettu. Nykyinen voimassa oleva väliaikainen tartuntatautilaki on rakennettu jatkuvilla väliaikaisilla lisämuutoksilla. Väliaikaiseksi tarkoitettua sirpaleista COVID-19 säädöskokonaaisuutta ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2022 asti. Esitys pitää edelleen sisällään viimesijaisena keinona perustuslaillista oikeutta rajoittavat sulkutoimet ja uusia tiukennoksia asiakas- ja osallistujamääriin. Luonnoksessa esitetyt toimenpiteet eivät rakenna luottamusta tulevaisuuteen, vaan aiheuttavat epävarmuutta toimeentulon, työllisyyden ja investointien osalta.

Esitys ei ota huomioon pandemian aikana kerättyä tietoa ja kokemusta mm. liikunta-ala hyvin toteuttamista omavalvontatoimenpiteistä, terveysturvallisista ratkaisuista, muuttuneesta tautitilanteesta ja rokotuskattavuudesta. Valtion Liikuntaneuvosto on 21.4. 2022 julkaisemassaan kannanotossa todennut, että liikkuminen ja liikunta tarvitsevat erityistä tukea korona-ajan jälkeen¹. Samoin VLN toteaa, että tulevaisuutta varten on tärkeä kehittää rajoitustoimien vaikutusten arviointia, jotta tehtävien toimenpiteiden hyödyt ja haitat ovat paremmin ennakoitavissa. Koronapandemian aikana liikkumista rajoitettiin merkittävästi ja fyysisen aktiivisuuden vähenemisen seurauksen on pitkäaikaisia vaikutuksia kansanterveyteen ja kansantalouteen.

¹ <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/kannanotto-liikkuminen-ja-liikunta-tarvitsevat-erityista-tukea-korona-ajan-jalkeen/>

Tarkastusvaliokunnalle antamassaan mietinnössä talousvaliokunta on todennut jo vuonna 2021 vaikutustenarvointiin liittyviä ongelmia ja riskejä²: ”Yksi poikkeusolojen sääntelyn riskeistä on myös se, että alun perin vain hyvin lyhytaikaisiksi suunnitelluista ja kiireellisyyden vuoksi hyväksyttävästä väliaikaisista sääntelyratkaisuksista muodostuu myös pidempiaikaisia ratkaisuja eikä kattavaa vaikutusten arviointia välttämättä missään vaiheessa tehdä”.

Suomen Kunto- ja terveystoimintakeskusten SKY ry tilasi riippumattoman selvityksen koronarajoitusten vaikutuksista liikuntayrityksiin KPMG Oy Ab:tä³. Valmistunut selvitys kertoi jo tuolloin karua kieltä alan tilanteesta, markkinoiden supistumisesta, käyntimäärien pudotuksesta ja yrittäjien ahdingosta. Sopeutuminen on edelleen käynnissä ja uhkakuvien jatkaminen ei sitä auta. Yksi suurimmista perusongelmista on edelleen TTL:n korkean tartuntariskin tilan määrittely ja toimintamuodot, niin tässäkin luonnoksessa.

Olemme koko pandemian aikana korostaneet yhteistyön, ennakkoinnin, tiedolla johtamisen ja asiantuntijuuden merkitystä. Lausuntopyyntöä emme saaneet, annamme sen kuitenkin mielellämme.

SUOMEN KUNTO- JA Terveystoimintakeskusten YHDISTYS VASTUSTAA VÄLIAIKAISEN TARTUNTATAUTILAIN JATKAMISTA – VÄLIAIKAINEN EI VOI OLLA PYSYVÄÄ

Tiede ja tutkimus ovat todenneet liikkumisen kansanterveydelliset hyödyt, jotka ovat kiistattomia. Omaehtoinen terveydestä huolehtiminen ja terveyden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä tulee arvostaa eikä sulkea⁴, kuten moni lääkäri on julkisuudessa jo aiemmin todennut. Liikunta-alan toimijat ovat rakentaneet yhteisiä terveysturvallisuuteen liittyviä toimintamalleja, hyviä

² https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/TaVL_13+2021.aspx

³ https://static1.squarespace.com/static/5f0444625625181264ebfd4a/t/614d7a487add5d154e337e6b/1632467530594/Koronarajoitusten+vaikutus+liikunta-alaan+KPMG_Fin.pdf

⁴ <https://www.foreverclub.fi/blog/kannanotto-kuntosalien-sulku-on-uhka-suomalaisten-kansanterveydelle/>

käytäntöjä. Toimintaa on pandemian aikana järjestetty mahdollisimman terveysturvallisesti yhteistyössä yritysten henkilöstön ja asiakkaiden kanssa yhteisillä pelisäännöillä ja käyttäytymismalleilla. Yksilön vastuu ja käyttäytymiseen liittyvien toimien noudattaminen sujui hyvin. Merkittäviä tartuntaryppäitä ei ole syntynyt. Vastuullisuutta tulee vahvistaa ja rakentaa yhdessä – rajoittamalla ja suluilla se ei onnistu. Lisäksi sääntelyn jatkaminen aiheuttaa kaikissa toimijoissa epävarmuutta ja negativismin kierrettä. Valtiovallan tulee nykyisessä tilanteessa luoda uskoa yrittäjien tulevaisuuteen, edistää työllisyyttä - antaa uskoa työhön ja toimeentuloon.

HYGIENIATOIMENPITEET OLIVAT JO OSA ARKEA ENNEN KORONAPANDEMIAA - HYGIENIAVELVOITTEIDEN NOUDATTAMINEN EI OLE ONGELMA

Yleisesti ottaen liikuntaolosuhteet ja -muodot ovat pääsääntöisesti matalan tai kohtalaisen riskin tiloja tai toimintoja. Terveysturvallisuus ja omavalvonta ovat hyvällä tasolla. Myös pandemiaa ennen on ollut tiedossa ja käytänteenä, ettei sairaana liikuta.

Pykälän 4 momenttia ollaan muuttamassa, mutta ehdotetut kirjaukset ovat edelleen epäselviä, samoin rajoitusten kategorinen asiakasmäärä – tilat, toiminnot ja olosuhteet ovat monimuotoisia. Lisäksi paikallisen päätöksenteon soveltamisesta alan toimijoilla on ikäviä kokemuksia, joita on jouduttu ratkomaan oikeusteitse.

YKSITYISTEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUSTEN PALVELUISTA SUURIN OSATUOTETAAN JÄSENPERUSTEISESTI JA KULUNVALVONTA ON DIGITALISOITU

Koronanjäljityksen ja altistustilanteiden osalta ala pystyy viestimään ja reagoimaan nopeasti asiakkaille, jopa kohdentamaan viestintää tartunnan jäljityksen kerrottua mahdollisesta altistuksesta ja aikaikkunasta. Pandemian aikana tätä mahdollisuutta hyödynnettiin heikosti.

VÄLTÄMÄTTÖMYYS- TAI OIKEASUHTAISUUSHARKINTA ON OLLUT PUUTTEELLISTA TOIMINNAN RAJOITUKSISTA PÄÄTETTÄESSÄ, ESITYS LUO LISÄÄ EPÄVARMUUTTA

Pandemiatilanne on johtanut lainsäädännön osalta eri elinkeinotoiminnan tilojen sääntelyn paikallisen päätöksenteon ja valtakunnallisten linjausten

mukaisiin ristiriitoihin. Eri elinkeinotoiminnan muotoja on kategorisoitu ja osaa ei lainkaan. Yhdenvertaisuus ja välttämättömyys eivät näin toteudu. Esitetystä luonnoksesta puuttuvat myös rajoitustoimenpiteiden ja sulkujen haittoihin liittyvät kompensatiot, kuten aiemmistakin esityksistä. Valtiontukilainsäädännön mukaan kompensointi ei myöskään ole enää mahdollista 30.6.2022 jälkeen.

LIIKUNNAN TULEE OLLA OSA HENKILÖKOHTAISTA TERVEYTTÄ ELÄMÄN KAIKISSA VAIHEISSA

Työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen tai parantaminen on tärkeää kaikissa ikäryhmissä. Julkinen velka on kasvanut pandemian aikana ja kansantautien ehkäisyssä ollaan otettu monta askelta taaksepäin rajoitusten sekä sulkujen seurauksena.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 44/2020 vp) katsonut, että covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettävien rajoitustoimenpiteiden voimassaolo on ajallisesti rajattava vain välttämättömään.

SKY ei kannata rajoitusäntelyn jatkamista.

Sulkupäätökset aiheuttavat välittömät taloudelliset, inhimilliset ja sosiaaliset menetykset, joten niitä ei tule enää tulevaisuudessa käyttää.

Olemme useaan otteeseen tuoneet julki varsinaisen tartuntatautilain päivittämisen tarpeen – siihen tulisi jatkossa panostaa nyt sitä ollaan jälleen siirtämässä väliaikaiseen säädöstarpeeseen vedoten.

Kunnioittaen:

SUOMEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUSTEN YHDISTYS SKY RY

Jussi Raita
Puheenjohtaja
044 594 4451, jussi.raita@elixia.fi

Riitta Hämäläinen-Bister
Toiminnanjohtaja
040 515 4449, riitta@sky-ry.fi